

บันทึก

เรื่อง การดำรงตำแหน่งกรรมการกฤษฎีกาของสมาชิกวุฒิสภา
ซึ่งมาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดยที่สมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๒๑^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใด ๆ ในหน่วยราชการเว้นแต่การเป็นกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี (มาตรา ๑๒๘^๒ ประกอบมาตรา ๑๑๐^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) กรณีจึงมีปัญหาข้อกฎหมายว่า สมาชิกวุฒิสภามาตรา ๑๒๑ จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้หรือไม่

เนื่องจากประเด็นปัญหาในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการกฤษฎีกาและเป็นเรื่องสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นสมควรเสนอข้อหารือดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณา

^๑ มาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

^๒ มาตรา ๑๒๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับกับการกระทำอันต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยอนุโลม

^๓ มาตรา ๑๑๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

(๒) ไม่รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ประเด็นปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องนี้เกิดขึ้นสืบเนื่องจากกรณีที่ พล.ต.อ. ประทิน สันติประภพ ซึ่งเป็นกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งให้ พล.ต.อ. ประทินฯ เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) (นายประพจน์ ธีระวัฒน์) จึงได้มีหนังสือขอหารือเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า พล.ต.อ. ประทินฯ จะยังคงดำรงตำแหน่งกรรมการกฤษฎีกาต่อไปได้หรือไม่

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่าปัญหาข้อหารือในเรื่องนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยแต่เพียงว่า กรรมการกฤษฎีกาซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือไม่ซึ่งในประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าวนี้ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้กรรมการกฤษฎีกานอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกฤษฎีกาจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อปรากฏเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เท่านั้น คือ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้น การที่กรรมการกฤษฎีกาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงไม่เป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่อย่างใด

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๔ มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการกฤษฎีกาพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๓